

svojih tovaršev dergnil, če bo ukazano; jo brizgljal ali kliširal, mazila vribal i. t. d. Zraven tega pa bo tudi natanjko vsaki dan zapisoval, kakó ji je bilo, ali je bolezin odlegla, ali se pohujšala, kakšne zdravila so se ji dale i. t. d.“

„Tudi v šoli si bo vsaki učenik eniga učenca izvolil, ki mu bo vse pripravil in pospravil, kar bo treba.“

„V ta poslednji namen bojo mógli posebno tisti učenci pripravljeni biti, ki imajo v hiši stanovanje brez plačila.“

„Bukvarnica, ki se bo napravila, in shramba šolskih pripomočkov, boste učencam po odločenim redu odperte.“

„Na koncu polleta bo za kovače, na koncu celiga leta pa za učence zdravniške šole izprašanje ali eksamen.“

„Poslednjič moram še opomniti, de od vsaciga učenca spodobniga in lepiga zadržanja v šoli in zunej šole pričakujemo, in de bomo to na tanjko terjali. Vašim staršem ali oskerbnikam smo to obljubili, in obljubo bomo spolnili. Če se bo tedaj od kteriga kej slabiga ali napčniga zvedilo, ga bomo pervikrat prijazno podučili, — drugikrat ojstro posvarili, — tretjikrat pa mu bomo brez milosti slovó dali.“

„Natanjčna pokoršina se mora učeniku v kovačnici in vsim učenikom skazati.“

„Kér ta šola ni kakor kaka druga šola, kjer se učenci dostikrat le po sili učé, zamoremo od Vas, dragi učenci! prav pridniga učenja pričakovati, kér iz tega, kar se boste tukej naučili, si boste čez 10 mescev že petice kovali. Vsaka ura pridnosti se vam bo splačala — bolj ali manj, kakor kane.“

„In s tem vošilam, s tem zaupanjem Vas — kot perve učence te nove šole — serčno pozdravim; jutri pa bomo z Bogam svoje délo začeli!“ —

Po tem nagovoru so gosp. predsednik Terpine še enkrat besedo poprijeli, so še enkrat učence k pridnimu učenju spodbodli, in se pričijočim gospodam zahvalili za čast, de so prišli k pervimu začetku šole. Gospodje so potem ogledali vse poslopja nove šole, in svoje dopadajenje nad vsimi napravami očitno na znanje dali.

Takó je bil začetek te šole spodobno praznovan, ktera bo Krajnski deželi, pa tudi sosednim slovenskim deželam velika dobrota. *)

Delitev častnih daril v Ljubljanski risarski šoli obertniške družbe.

V nedeljo 20. dan t. m. so bile v nedeljski risarski šoli, ktero je Krajnska obertniška družba napravila in v kateri gosp. Joahim Oblak rokodelske učence in podmojstre (Gesellen) s prav velikim pridam mnogoverstniga risanja učí, nar pridnišim učencam častne darila s primerno slovesnostjo podeljene, pri kateri je bilo več udov te koristne družbe pričijočih, ktere učencam učenje, popir in risarsko orodje brez vsiga plačila dajejo. Predsednik te družbe, naš čast. g. Terpine so pozdravili pred delitvijo daril in po delitvi zbrane učence slovenskiga in nemškiga rodú s prav prijaznim govorom v slovenskim in nemškim jeziku, so pohvalili nar pridniši, in spodbodli vse k pridnimu učenju, naj bojo zidarji, tesarji, mizarji, ključarji, lončarji, pasarji (girtlarji) ali kakiga družiga rokodelstva: vsakimu rokodelcu je risanje potrebno, kér v risanju se vadi vsak rokodelc potrebnih razmér, ličnih podób, natanjnosti v vsakim delu i. t. d. Rokodelc, ki risati ne zna, ne more nikdar prav umeten mojster biti. Posebno pa zdey — so rekli gosp. predsednik — kér imamo

železno cesto v deželi, ktera potrebuje toliko umetnih delavcov, de nam ne bojo ptuji zaslužka preč jemali, in de se ne bojo izdelki iz tujih dežel v našo deželo vozili, ampak de si domače roke prihranijo zaslužek in dobiček. Po tem nagovoru so razdelili darila.

Zavolj posebno dobriga linirskiga risanja so dobili darila:

1. Vadlau Edvard, zidarski učenc iz Ljubljane, 2 tolarja. 2) Lampič Anton, tesarski podmojster iz Ljubljane, 1 tolar. 3) Židanik Gašper, mizarški podmojster iz Ipave, 1 tolar. — Za temi so se nar bolj skazali in so bili očitno pohvaljeni: Večaj Janez, mizarški podmojster iz Oblok, Dušak Albert, tesarski podmojster iz Kadračič na Českim, Hlebič Jernej, zidarski učenc iz Ljubljane.

Zavolj posebno dobriga obnašanja v prosto-ročnim risanju so dobili darila:

1) Podkrajšek France, pasarski učenc iz Ljubljane, 2 tolarja. 2) Trepenček Janez, lončarski podmojster iz Knezopolja na Štajarskim, 1 tolar. 3) Vollheim Jožef, ključarski učenc iz Kölna na Rajnu, 1 tolar. — Za temi so bili očitno pohvaljeni: Sokol Jožef, kolarski učenc iz Trojovic na Českim, Wesley Jožef, tesarski učenc iz Ljubljane, Kafka Albert, mizarški podmojster iz Velke Lipe na Českim, in Bruner France, mizarški podmojster iz Temešvara na Madžarskim.

Vsi drugi učenci te šole so bili prijazno opomnjeni, de naj si te počastene učence v izgled vzamejo, de bojo tudi oni prihodnje léto pohvaljeni in z darili počasteni.

Potem so bili risarski izdelki učencov ogledovani in pričijoči gospodje so bili prav zadovoljeni ž njimi. V vsim skupej je preteklo léto 61 učencov to šolo obiskovalo in podučenje dobilo. Častiti udje te domorodne družbe iz tega očitno vidijo, de njih létni doneski so dobro obernjeni v prid domačiga obertništva, in de njih darovi na oltar domovine niso zaverženi. De bi pač še več rodoljubov k ti družbi pristopilo, ktera ima v bukvah in podobah že lep zaklad!

Smolíko konj ozdravljati.

Smolíka (Drüse), kakor smo v poslednjim listu lanjskih Novíc povedali, je otekljina tistih bezgavk, ki med rogovilama čelustne kostiležé. Te bezgavke si pa mislite v zdravim stanu kakor shrambice, v ktere vse skupej priteče, kar serkalice iz nosa, iz sapnika, iz kože poserkajo. Kader je konj zbolel, de mu z nosnic teče, de ima kevžeh i. t. d. takrat pa poserkajo imenovane serkalice toliko bolne žleze in druge napčne sokrovce, in jo pripeljejo v medčelustne bezgavke, de te zbolé in se vnamejo. Zatorej otekó, so vroče in boleče.

Kdor ta popis zapopade, ima tudi pravi zapopadek smolíke.

Smolíka je tedej bolezin, ki ima svoj sedež na dveh krajih: pervôtna ali izvorna bolezin je v nosnicah, — naslednja bolezin pa, ki iz perve izvira, je v medčelustnih bezgavkah.

Smolíka je dalje bolezin, ki je dvojne lastnosti: ena smolíka se imenuje nedolžna smolíka (gutar-tige Drüse), druga pa kužna smolíka (verdächtige ansteckende Drüse). Kér se večkrat v začetku nedolžna smolíka sčasama premení v kužno smolíko, in se ta prestop iz ene bolezní v drugo ne zgodi vselej mahoma in hitro, tedej razločijo zdravniki še tretjo sorto smolíke, ktero nevarno (bedenkliche Drüse) imenujejo, kér se je bati, de bi kužna smolíka iz nje ne postala.

Kdor hoče tedaj smolíko prav ozdravljati, mora te 3 sorte

*) Iména učencov bomo drugikrat na znanje dali. Vred.